

PRZEDMOWA

W 1980 r. minęło sto lat od ukazania się pracy Antoniego Okolskiego o formie kontradiktoryjnej w postępowaniu cywilnym (patrz zamieszczona w niniejszym tomie praca niżej podpisanego), stanowiącej pierwsze w literaturze polskiej obszerniejsze studium poświęcone kontradiktoryjności procesu cywilnego. Rocznica ta nasunęła myśl podjęcia tej tematyki w wydawnictwie zbiorowym. W tymże czasie Wydział Prawa Uniwersytetu Łódzkiego miał zaszczyt gościć kilku wybitnych specjalistów postępowania cywilnego z Włoch i Francji, którzy w ramach swoich wizyt wygłosili wykłady bądź to bezpośrednio traktujące o kontradiktoryjności w postępowaniu cywilnym, bądź też poruszające problematykę zblizoną. Wykłady te, w postaci przystosowanej do opublikowania, w języku francuskim, w którym zostały wygłoszone, prezentowane są w niniejszym tomie. Oprócz tego znalazł się w tomie specjalnie do niego napisany, również w języku francuskim, artykuł dający przegląd stuletniego dorobku procesualistyki polskiej w zakresie kontradiktoryjności postępowania cywilnego.

Otwierający tom artykuł Italo Andoliny w zwięzłej formie przedstawia problem stosunku stron i sądu na tle ewolucji włoskiego procesu cywilnego, poczynając od dawnego kodeksu z 1865 r. poprzez przemiany, jakim włoski proces cywilny uległ w okresie faszyzmu, a których ukoronowaniem był nowy kodeks z 1942 r., aż do czasów po drugiej wojnie światowej, w których istotny wpływ na włoską procedurę cywilną wywarła Konstytucja Republikańska oraz orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego.

O tematyce następnej pracy — autorstwa Witolda Broniewicza — była już mowa.

Trzecią pozycją tomu jest artykuł Régine Genin-Meric omawiający zasadę kontradiktoryjności w świetle nowego francuskiego kodeksu postępowania cywilnego, wprowadzanego w życie sukcesywnie od 1971 r.

W czwartej kolejności zamieszczone zostało obszerne studium Nicolli Picardiego o nieco zastanawiającym tytule. Studium poświęcone jest historyczno-krytycznej analizie zasady ustności postępowania cywilnego i jej związków z zasadą kontradiktoryjności. Analizę tę autor przeprowadza przede wszystkim na tle prawa włoskiego i polskiego, jak również w świetle umów międzynarodowych dotyczących praw człowieka oraz praw obywatelskich i politycznych.

Tom zamyka praca Giuseppe Tarzii poświęcona zasadzie kontradiktoryjności we włoskim postępowaniu cywilnym.

Dzięki tematyce przedstawionych prac czytelnik polski (a dla niego przede wszystkim przeznaczony jest tom) będzie miał możliwość dokładniejszego zapoznania się z problematyką kontradiktoryjności we włoskim i francuskim postępowaniu cywilnym oraz wpływem, jaki na tę problematykę wywierają pewne międzynarodowe akty prawne. Zaznaczyć przy tym należy, że znajomość włoskiego postępowania cywilnego w Polsce jest raczej słaba, zaś nowe francuskie postępowanie cywilne jest u nas w ogóle jeszcze nie znane. Z tego względu opublikowane w tomie prace autorów obcych dostarczą czytelnikowi polskiemu cennego materiału informacyjnego, i to zarówno o treści prawa pozytywnego, jak i o wyrosłych na jego podłożu teoriach. Praca poświęcona francuskiemu postępowaniu cywilnemu będzie też dla procesualistyki polskiej pomocna z tego względu, że pozwoli w przyszłości na ujednoczenie terminologii, z którą autorzy polscy piszący po francusku mają niekiedy znaczne trudności.

Tom będzie też miał zapewne określony odbiór za granicą. Pomijając rolę, jaką spełni on tam w informowaniu o postępowaniu cywilnym włoskim i francuskim, można wyrazić nadzieję, iż zamieszczona w nim praca obrazująca stuletnie dzieje polskiej myśli procesualistycznej w kwestii kontradiktoryjności postępowania cywilnego da czytelnikowi obcemu możliwość zorientowania się w wartościach, jakie myśl ta reprezentuje.

Witold Broniewicz